

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2020 m. lapkričio 26 d.

ES jūros aplinkos apsauga yra paviršutiniška

Šiandien Europos Audito Rūmų paskelbtoje naujoje specialioje ataskaitoje teigiama, kad ES veiksmai nepadėjo atkurti svarbių jūros ekosistemų ir buveinių. Jūros aplinkos apsaugos sistema nėra pakankamai išsami, kad būtų atkurta gera jūros aplinkos būklė, o ES lėšomis retai remiamas jūrų gyvūnų ir buveinių išsaugojimas. Auditoriai nustatė, kad apibrėžus saugomas jūrų teritorijas (SJT) realiai jos vis tiek nėra pakankamai apsaugotos, o perteklinė žvejyba ir toliau yra vykdoma, ypač Viduržemio jūroje.

ES yra įsipareigojusi saugoti jūros aplinką įgyvendindama aplinkos ir žuvininkystės politiką. Jos pagrindinės aplinkos politikos kryptys yra išdėstytos Jūrų strategijos pagrindų direktyvoje ir paukščių bei buveinių direktyvose ir apima SJT tinklo sukūrimą. ES bendros žuvininkystės politikos tikslai – užtikrinti, kad žvejybos veikla būtų aplinkos atžvilgiu tvari, kuo labiau sumažinti neigiamą jos poveikį jūrų ekosistemai ir teikti finansavimą. Vis dėlto, ES nepavyko sustabdyti jūrų biologinės įvairovės nykimo Europos jūrose.

„Jūros yra labai svarbios ekonominiu, socialiniu ir aplinkos atžvilgiu, jos yra tikras lobynas. Tačiau iki šiol ES veiksmais nepavyko atkurti geros Europos jūros aplinkos būklės ir užtikrinti, kad būtų tvariai žvejojama, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys João Figueiredo. – Savo audite aiškiai perspėjame apie grėsmę ES jūros apsaugai.“

ES pagrindų užtikrinama nepakankama jūrų biologinės įvairovės apsauga. Daugiau nei 3000 SJT tikriausiai yra pati ryškiausia jūrų išsaugojimo priemonė. Tačiau, auditoriai pažymi, kad nepaisant plačios SJT taikymo aprėpties, ši apsauga nėra išsami. Tai atitinka Europos aplinkos agentūros (EAA) neseniai atliktą įvertinimą, kuriame nustatyta, kad mažiau nei 1 % Europos SJT galėtų būti laikomos jūrų rezervatais, kuriuose taikoma visapusiška apsauga. Kad SJT būtų veiksmingos, jos turėtų pakankamai apimti pažeidžiamiausias ES jūrų rūšis ir jų buveines, prireikus įtraukti žvejybos apribojimus ir būti tinkamai valdomos. O tai yra toli gražu iki tikrovės.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Reglamentavimo priemonės, kuriomis susiejama ES jūrų biologinės įvairovės politika su žuvininkystės politika, taipogi praktiškai tinkamai neveikia. Auditorių tikrintuose jūros rajonuose tokios priemonės dar nėra tinkamai įgyvendinamos. ES teisėje yra nuostatų dėl nykstančių rūšių ir buveinių. Šios nuostatos buvo nustatytos daugiau nei prieš 25 metus, todėl jomis neatsižvelgiama į naujausias mokslo žinias.

Žvejyba daro reikšmingą poveikį jūros aplinkai. Nors įgyvendinant bendrą žuvininkystės politiką pradėjo gerėti žuvų išteklių Atlanto vandenyne, Viduržemio jūroje didelės pažangos nematyti. Žvejybos normos yra dvigubai didesnės už tvarius lygius. Neseniai EAA pranešė, kad vos 6 % įvertintų išteklių Viduržemio jūroje atitiko didžiausio galimo tausios žvejybos laimikio kriterijų.

Nors vykdant ES politikos veiksmus teigiama, kad ES finansavimu turėtų būti remiama jūros aplinkos apsauga, šiam tikslui skiriama tik nedidelė dalis. 2014 – 2020 m. laikotarpiu Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui buvo skirta apie 6 milijardus eurų. Tačiau auditorių atliktais skaičiavimais, keturios jų aplankytos valstybės narės (Ispanija, Prancūzija, Italija ir Portugalija) panaudojo tik 6 % šių lėšų finansavimo priemonėms, tiesiogiai susijusioms su išsaugojimo veiksmais, vykdyti ir papildomai 8 % finansavimo priemonėms, darančioms ne tokį tiesioginį poveikį išsaugojimui. Mažiau nei 2 milijonai eurų (0,2 %) buvo panaudoti žvejybos poveikiui jūros aplinkai sumažinti. Tačiau, kaip matyti iš gerų pavyzdžių, susijusių su projektų, finansuojamų pagal ES programas LIFE ir INTERREG, įgyvendinimu, ES finansavimu galima daryti poveikį.

Bendra informacija

Sąvoka „jūra“ šiame pranešime spaudai vartojama Atlanto vandenynei ir kitoms jūroms Europoje apibūdinti.

Auditas apėmė laikotarpį nuo 2008 m., t. y. nuo tada, kai buvo priimta Jūrų strategijos pagrindų direktyva, iki 2020 m. kovo mėn. Daugiausia dėmesio buvo skirta Biskajos įlankai ir Pirėnų pakrantei, Makaronezijai ir vakarinei Viduržemio jūros regiono daliai. Auditoriai lankėsi pakrantę šiuose jūrų rajonuose turinčiose valstybėse narėse: Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Portugalijoje.

Kalbant apie tai, kaip yra siekiama užsibrėžtų jūros aplinkos tikslų, 2020 m. buvo labai svarbūs ES, o 2021 m. numatytas Biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijos susitikimas. Aptariant ateities galimybes, bus tikrai galima remtis šia audito ataskaita.

Specialioji ataskaita Nr. 26/2020 „Jūros aplinka: ES apsauga plati, bet neišsami“ paskelbta Audito Rūmų svetainėje (eca.europa.eu) 23 ES kalbomis.

Neseniai Audito Rūmai paskelbė [ataskaitą dėl nykstančios biologinės įvairovės žemės ūki paskirties žemėje](#).

Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų dalis yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeais, e. paštas vincent.bourgeais@eca.europa.eu
tel. (+352) 4398 47502, mob. tel. (+352) 691 551 502